

GAMMALT OCH NYTT I HARMONI

HELSINGFORS UNIVERSITETS HUVUDBYGGNAD

HELSINGFORS UNIVERSITET

DEN NÄSTAN 200 ÅR GAMLA HUVUDBYGGNADEN HAR ALLTID ANPASSAT SIG EFTER SAMTIDA MÄNNISKORS BEHOV.

ETT NYTT SKIKT I BYGGNADENS HISTORIA

Helsingfors universitets huvudbyggnad är en central del av huvudstadens historia och nationella kulturarv. Byggnadens äldre del färdigställdes vid Senatstorget år 1832 när Kejserliga Alexanders universitetet som flyttades från Åbo till Helsingfors behövde lokaler för sin verksamhet. Byggnaden ritades av arkitekt C. L. Engel.

Efter att Finland blev självständigt bytte Kejserliga Alexanders universitetet namn till Helsingfors universitet år 1919. Antalet studerande vid universitetet började öka, och för att få mer utrymme gjordes en tillbyggnad ritad av arkitekt J. S. Siren som färdigställdes år 1937. Låga flyglar byggdes vid gatusidorna som förenar den gamla och den nya delen.

Efter att tillbyggnaden färdigställdes ledde Siren restaureringen av den då redan hundraåriga gamla delen.

Den gamla delen behövde renoveras ganska snart efteråt när den skadades vid bombningar under andra världskriget. När antalet studerande ökade kraftigt på 1960- och 1970-talen delades en del av den stora entréhallen till kontorsrum. På 1990-talet var det dags för stora renoveringar, och då utfördes den dittills största.

Nu på 2020-talet börjar ett nytt kapitel i byggnadens historia när den genomgår en fullständig sanering. Även efter saneringen förblir huvudbyggnaden ett centrum för universitetets verksamhet och den akademiska traditionen. Där finns större delen av centrumcampusets undervisningslokaler och universitetets representationslokaler, som bland annat fungerar som huvudscen för seminarier och konferenser samt fester och promotioner som hör till universitetstraditionen.

EN DEL AV SENATSTORGETS OMGIVNING

Helsingfors universitets huvudbyggnad är en del av den nationellt betydande byggda kulturmiljön vid Senats-
torget. Huvudbyggnadens gamla del ligger symmetriskt
mittemot Statsrådsborgen som färdigställdes år 1820.
Senast färdigställdes Domkyrkan i Senatsstorgets
omgivning år 1859. I torgets nordvästliga hörn ligger
också universitetets biblioteksbyggnad som färdigställdes
år 1840. Byggnaderna kring torget ritades av arkitekt
C. L. Engel.

UPPDATERAS BÅDE TEKNISKT OCH FUNKTIONELLT

Syftet med saneringen är att förbättra huvudbyggnadens funktionalitet, tillgänglighet och säkerhet. Förnyelserna uppdaterar fastigheten samtidigt som de värnar om lokalernas arkitektoniska drag och karaktär.

I den gamla delen har hallen på Alexandersgatans sida genomgått den största förändringen av sitt utseende. Det finns nu två fönster i hallen som öppnar sig mot innergården. I hallen finns möblerade uppehållsområden och även ett café som betjänar under saneringens andra skede. I byggnadens mer anmärkningsvärda rum, festsalen och vestibulen, har en bevarande renovering utförts där de inre ytorna delvis har konserverats.

Efter saneringen är rumsfördelningen funktionellare än tidigare. Restaurangs- och kökslokalerna ligger i Sirens utvidgningsdel som har två våningar, och mindre festlokaler har slagits ihop till enhetliga rum.

I undervisningslokalerna och arbetsutrymmen betonas mångsidigheten. Undervisningslokalernas utseende är samma som tidigare, men dubbelväggskonstruktionerna gömmer mycket modern teknik. Lokalerna har moderna AV-utrustningar och i en del av lokalerna är det även möjligt att direktsända undervisningen. Dessutom finns det egna lokaler för grupparbete där universitetet testat användningen av bland annat samarbetsskärm.

TILLGÄNGLIGHET OCH OMSTÄNDIGHETER STÅR I CENTRUM

Saneringen förbättrar huvudbyggnadens tillgänglighet på många sätt. De mest efterlängtade förnyelserna är hissen som byggts i den gamla delen och förbindelsegången som ansluter till hissen och förenar byggnadens södra och norra ända. Det finns fri passage till hissen vid ingången på den norra innergården. Att bygga hissen på den gamla sidan var ett krävande jobb som innefattade bland annat sprängning inomhus. Hissens teknik är gömd i konstruktionen.

Tillgängligheten förbättras också med till exempel toalet-
tutrymmen som är dimensionerade för personer med rörelse-

hinder, ny belysning och lösningar som förbättrar akustiken. Dessutom har undervisningslokalerna och andra samlings-
rum ljudåtergivningsanordningar och induktionsslingor.

Även hustekniken i den gamla delen har helt förnyats. Till exempel har ventilationen och kylningen dimensionerats för dagens behov, vilket gör lokalerna behagligare att vistas i än tidigare. Vid installation av husteknik har onödig förstörelse av strukturer undvikits, och därför har ventilationskanalerna, elledningarna och annan teknik kapslats in bland annat i dubbelväggskonstruktionerna.

KONST FRAMME

I huvudbyggnaden finns många konstverk som är en fast del av byggnaden, och även verk från universitetsmuseets samlingar. En av pärlorna är den även internationellt sällsynta samlingen av gipsskulpturer från 1800-talet, som är kopior av skulpturer från antiken och renässanstiden. Under saneringen konserverade Universitetsmuseet skulpturerna som blivit sköra, och de är utställda i vestibulen i den gamla delen.

Även andra verk har konserverats under saneringsprojektet. Till exempel porträtten av Zacharias Topelius, målade av Albert Edelfelt, från år 1889 återvänder noggrant restaurerade till Christina-salen och den tredelade väggmålningen till festsalen. Väggmålningen är målad av Johannes Gebhard, och den är en kopia av Edelfelts originella triptyk som förstördes vid bombningen.

Under århundradena har många berömda designers, såsom Arttu Brummer, Runarg Engblom och Elli Ruuth utformat möbler till huvudbyggnaden. I samband med saneringen har möblerna placerats till exempel i restaurang- och festutrymmena. Dessutom har gamla, fasta bänkrader och tillhörande bord designade av Sirén bevarats i Karolina Eskelin-salen.

C. E. SJÖSTRANDS RELIEFSERIE VÄINÄMÖINENS
SÅNG PRYDER VESTIBULENS VÄGGAR.

ANSVARSFULL BYGGNAD

Helsingfors universitet kräver att kriterierna för RTS-miljöklassificeringen följs i saneringen. RTS är ett finländskt program som hjälper till att ta hänsyn till hållbarheten och ansvarsfullheten i planeringens och byggnadens alla skeden. Klassificeringen visar lokalernas användare bland annat att fukthanteringen under byggnationen har varit effektiv och att valen som har gjorts främjar god inomhusluft och energieffektivitet.

UTFÖRANDE SOM ALLIANSPROJEKT

Saneringen av Helsingfors universitets huvudbyggnad framskrider i två faser under 2019–2023. I den första fasen fokuserade saneringen på den gamla delen och de låga flyglar som färdigställdes på hösten 2021. Saneringen av den nya delen ska färdigställas år 2023. Under planering är också takläggning av byggnadens sydliga innergård till en foajé- och samlingslokal som skulle förena den gamla och den nya delen.

Den krävande saneringen utförs som ett alliansprojekt i vilket Helsingfors universitets fonder, Jeskanen-Repo-Teränne Arkkitehdit Oy och YIT Suomi Oy medverkar. Eftersom huvudbyggnaden både på ut- och insida är skyddad i detaljplanen och av miljöministeriets byggnadsspecifika skyddsbestämmelser, utförs tätt samarbete med Museiverket under planeringen och byggnationen.

JS/SUOMI • Concept: JS/MEDIA TOOLS A/S • www.jsuomi.fi

HELSINGFORS UNIVERSITET

Helsingfors Universitet • Fabiansgatan 33 • 00014 Helsingfors Universitet
www.helsinki.fi

